

Še so čarovnice in še grmade

Četrtekovi krstni uprizoritvi drame lepe vide lepo gorijo Simone Semenič v režiji Maše Pelko in izvedbi ansambla **Prešernovega gledališča** je sledil dolg aplavz.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Zapis o močno pričakovani uprizoritvi – drugi premieri **Prešernovega gledališča** v aktualni sezoni – z naslovom lepe vide lepo gorijo zahteva predhodni kontekst. Besedilo, ki ga je po naročilu za **Prešernovo gledališče** napisala ena naših najprepoznavnejših sodobnih dramates Simona Semenič, je bilo na oder postavljeno že spomladi, a je ob takratnem zaprtju dvoran zaradi epidemije in kasneje materinstva režiserke Maše Pelko, ene najbolj prodornih v mladi generaciji slovenskih režiserk, premiera počakala do sredine novembra. V povezavi s tematiko besedila velja poudariti tudi dejstvo, da je prav v času študija predstave prišlo do javnega razkritja spolnega nadlegovanja profesorja nad študentko v slovenskem univerzitetnem okolju in ob tem tudi gibanja pod geslom #nisisama. Z motivom lepe Vide so se sicer v slovenski literarni zgodovini doslej ukvarjali kanonizirani moški avtorji od Prešerna do Cankarja, pred nekaj desetletji tudi Rudi Šeligo. Tokrat so vide ženske, ob že omenjenih avtorici besedila in režiserki tudi dramaturginja Eva Kraševc, kar je vsekakor pomemben in spodbuden podatek.

Morda je prav omenjeno gibanje navdihnilo tudi uvodni del predstave v obliki petih pripovedi – osebnih izkušenj, ki so nastale med procesom vaj in so nekakšen uvod v predstavo.

Gre za igrice iz otroštva, ki že nakazujejo razmerja med spoloma, saj so v njih že uveljavljena nepisana pravila, tako glede spolnih kot siceršnjih vlog, ki naj bi pripadale ženskam in veljale tudi kasneje v svetu odraslih. S to refleksijo stanja, ko gre za vprašanje žensk in njihove svobode v aktualni družbi, čarovnice odprejo svoj ples, ki je po besedilu čuten, razuzdan, vznemirljiv, divji, razposajen, vznosen, bučen, nebrzdan ..., ples v čast velikim ženskam, ki so bile zaradi svoje naprednosti, drugačnosti, intelektualne veličine v zgodovini deležne nasilja.

Ob čarovnicah je tu inkvizitorka, v vlogi katere se tekom predstave izmenjajo nekatere čarovnice, in vseskozi tudi vida, katere lik je suvereno odigrala mlada Gaja Filač. Kot zapisano, skozi dogajanje na odru spremljamo

poklon velikim ženskam, ki jim je družba v zgodovini namensko pripisala diagnoze, kot so norost, blaznost, paranoja, depresija, preganjavnica in podobno, ter jih tako nekako odstranila iz javnega življenja, na primer Ivano Blazno, Camille Claudel, Virginio Woolf ... Malih, navadnih žensk, ki niso v nobeni wikipediji, kot zapiše Semenič, tako ali tako nihče ne sliši in so nevredne inkvizitorkine omembe. Slednja je tudi sama ženska – kadar zavzame pozicijo moči v kapitalističnem patriarhalnem svetu na račun drugih žensk, s tem ne ruši grmad, ampak kvečjemu daje priložnost postavljanju novih.

Ob osrednjem liku vide je zbor čarovnic, ki izjemno prepričljivo opravljajo svoje vloge: ob igralkah **Darji Reichman**, **Vesni Jevnikar**, **Vesni Slapar** in **Doroteji Nadrah** še 'moški copri' **Aljoša Ternovšek** in

Miha Rodman. Igralska ekipa vseskozi daje občutek, da v svojem čarovniškem početju neizmerno uživa, kar dodatno plemeniti predstavo. Kostumografinja Tina Bonča je nastopajoče oblekla v domače halje, ki v svojem razkošju asociirajo na pretekli čas in bi bile težko primernejše za čarovniški ples. Ob avtorju glasbe Luki Ipavcu je bil svetovalec za gib Klemen Janežič. Scenografija, podpisala sta jo Dorian Šilec Petek in Sara Slivnik, je enostavna, a polna simbolike. Čarovniška združba sprva sedi za mizami ali na njih. Te so postavljene v polkrogu na vodi, katere valovanje v ozadju odrske polte me deluje kot plameni ognja. Mize se v zaključku predstave sklenejo v veliko grmado. Ta bo zagotovo na odru do jutrišnje ponovitve – doklej še tudi v zahodni družbi?

Foto: Prešernovo gledališče (Mediaspeed)

Izjemna ustvarjalna ekipa predstave lepe vide lepo gorijo vabi na čarovniški ples.